

Lente

Hier vriest dat het kraakt. In mijn hof staat het ijs een centimeter dik aan de binnenkant van de ramen. Op straat, in de winkel, in de krant en op tv heeft iedereen het uitsluitend nog over het weer. En over de Elfstedentocht. Of als het daar niet over gaat, dan hebben ze over de Elfstedentocht - schaatsen op de Leidse grachten van café naar café. Minder grootschalig, ook heel gezellig. Toch is volgens mij de lente aanstaande. Ik zie overal tulpen, narcissen en hyacinten de grond uit schieten. Hal denkt u nu, de nieuwe Piet Paulusma is opgestaan. Nou nee. Die vergelijking ga ik trouwens liever niet aan. Als ik die man zie of hoor, heb ik stevast het idee dat hij 's ochtends met een nog mistig hoofd door de beslagen ruiten naar buiten tuurt om dan plompeverloren 's avonds vanaf een of andere camping maar wat te roepen in die microfoon. Zo van: het kan vriezen, of het kan dooiën. Waar of niet, kinderen. Jaaaaaa! roepen ze vanuit Hegebeintum (Fr) keurig in koor. De andere dag regent het dan pijpestelen. Nee, ik heb het hier niet over het weer. Daar heeft iedereen het al over. Ik heb het over kunst en cultuur. Daar, in dat verband, staat een nieuwe lente op aanbreken. In Leiden. Waar baseer ik dat op? Op het verleden. De stad heeft eerder van die hoogconjuncturen gekend. In de zeventiende eeuw bijvoorbeeld. Na de donkere middeleeuwen bloeide de lakindustrie als nooit tevoren. Als eerste stad van de Noordelijke Nederlanden kreeg Leiden een universiteit. Die grote geleerden aantrok als Clusius, Linnaeus en Boerhaave. In het kielzog van Lucas van Leyden overstroemde vervolgens de Rijn van getalenteerde schilders, de ene nog beter dan de andere. Van Rembrandt tot Jan van Goyen, van Gerrit Dou tot Jan Steen en van Frans van Mieris tot Jan Lievens - het werk van die meesters hangt in alle belangrijke musea van de wereld. Met recht de Gouden Eeuw. Nog meer van die hoogtijdagen waren er rond 1900. Hoe het kwam, kwam het, maar in die tijd was de universiteit van Leiden het epicentrum van de wereld op wetenschappelijk gebied.

AD VAN KAAM

Reageren: a.van.kaam@hdcmedia.nl

Lezing over W.H. van der Nat

DOOR AD VAN KAAM
LEIDEN - Christiaan Vogelaar, conservator oude kunst, geeft morgen in De Lakenhal een lezing over de schilder Willem Hendrik van der Nat. Van der Nat (1864-1929) behoorde tot een groep Leidse schilders die zich liet inspireren door de Haagse School. Hij was vooral bekend als schilder van dieren, van schapen en geiten. Recentelijk verwerft het muse-

um van hem het stadsgezicht met de Waardgracht in Leiden en zeven schetsboeken uit de periode 1910-1924. Ze zijn te zien tot 14 maart in een speciale collectiepresentatie van alle schilderijen en schetsen die in het bezit zijn van De Lakenhal. Onder de titel Willem Hendrik van der Nat: tussen Haagse School en Nieuwe Kunst gaat Christiaan Vogelaar in zijn lezing in op de schilder Kunstige

ontwikkeling van Van der Nat en zijn voorliefde voor het afbeelden van dieren. Van 14 tot 15 uur is er een zogenaamde instaprondeleiding. Deelname daaraan is gratis op vertoon van een geldig toegangsbewijs voor het museum aan de Oude Singel. Lezing W.H. van der Nat - door Christiaan Vogelaar. Museum de Lakenhal, 15 uur. Daarvoor instaprondeleiding

Première van 'Virginia Woolf' in schouwburg

DOOR THEO DE WITH
LEIDEN - De toneelklassieker 'Wie is er bang voor Virginia Woolf' heeft een nieuw jasje gekregen. De première is in de Leidse Schouwburg. De hoofdrollen worden nu vertolkt door Linda van Dyck en Victor Löw. Zij spelen een verbitterd echtpaar, dat onder

invloed van de drank elkaar steeds grotere verwijten maakt. Het jongere echtpaar, dat bij hen op bezoek komt, wordt gespeeld door Eva van de Wijdeven en Mohammed Azaay. De voorstelling is donderdag 16, vrijdag 17 en zaterdag 18 februari te zien in de Leidse Schouwburg.

Redmond O'Hanlon in Noordwijk

■ Redmond O'Hanlon is Darwin-kenner, schrijver van een stel avontuurlijke romans en vooral bekend van de tv-series 'De reis met de Beagle' en 'In het voetspoor van'. Vanavond is de Brit te gast bij boekhandel Van der Meer in Noordwijk. Aanvang 20 uur. Reserveren via 071-3613073. ■ Nog een Darwin-activiteit: in Naturalis geeft dr. Chris Stringer, autoriteit op het gebied van de evolutie van de mens, een lezing over zijn boek 'Overlevers'. Hoe komt het dat wij de enige mensachtigen op aarde zijn? Engelstalig, aanvang 15 uur in het Auditorium. Toegang gratis, aanmelden via www.naturalis.nl. ■ Door het gat van de grap waait de wind van de waarheid. Van wie anders zijn deze woorden dan van Sjaak Bral, de Haagse cabaretier die morgen in Het Trefpunt in Warmond een avond brengt vol wilein en hilariteit. Aanvang 20.15 uur, kaarten aan de kassa. ■ Sugar Boys & The Sinners excelleren recentelijk nog op de Leidse Jazzweek. Morgen spelen ze in Voorhout café-restaurant Boerhaave aan de Herenstraat plat. Aanvang 22.30 uur. ■ Doorgedraaid in het LVC aan de Leidse Breestraat begint vanavond om 23 uur. Is voor 18+ en brengt namen als Cosmin TRG (ROM), Hugo Mathieu en Sandrine. Op zolder: DVS & Turbo Polyp en Ambient Garden, minimal, techno. ■ Voor de snelle beslisser: vanavond treedt de Amsterdamse volkszanger zanger Wolter Kroes met zijn band op in de Leidse Stadsgehoorzaal. Aanvang 20.15 uur. ■ En alvast voor de agenda: dr. Bouke van der Meer, docent aan de Leidse universiteit, geeft op dinsdag 14 februari een lezing in het Rijksmuseum van Oudheden aan het Rapenburg over het rituele gedrag van de Etrusken. Aanvang 20 uur.

Scratch Muziekdagen in de Leidse Pieterskerk terug van vijf naar vier dagen

Een dag minder scratchen

DOOR THEO DE WITH
LEIDEN - De Pieterskerk zal volgende week weer vier dagen lang gevuld zijn met massale koorzang. De Leidse Scratch Muziekdagen staan voor de deur.

Vier dagen scratchen betekent een dag minder dan vorig jaar. De afgelopen twee jaar duurden de Scratch Muziekdagen van woensdag tot en met zondag. Nu wordt er pas op donderdag begonnen. „Dat klopt”, zegt Hanriette Ruigt, een van de organisatoren. „We hebben één dag ingeleverd. Het trok een te zware wissel op onze vrijwilligers. We willen onze mensen sparen, want volgend jaar bij ons 25-jarig bestaan willen we groot uitpakken. En die vijfde dag bestond nog niet zo lang. Vier dagen is ook mooi.” Het bestuur heeft zich erover gebogen welke onderdeel geschrapt moest worden. 'The Messiah' van Händel mocht zeker niet wijken, want daarmee is het allemaal ooit begonnen. Sinds een paar jaar is er ook 'The Young Messiah', waaraan jongeren tot 25 jaar kunnen meedoen. Omdat die elk jaar beter loopt, stond ook dit programma niet ter discussie. De musicalfragmenten op de zaterdagavond zijn ook onverminderd populair. En dus moest er gekozen worden tussen de Mozart-avond en het programma met muziek van Verdi en Orff ('Carmina Burana'). Hanriette Ruigt: „Er is gewikt en gewogen. Onder deelnemers is zelfs een enquête gehouden. Zij hadden een voorkeur voor Mozart. Ook speelt mee dat Mozart beter op één dag is in te studeren en uit te voeren. Verdi en Orff is toch een ingewikkelder klus.” Ondertussen worden er grootse plannen gesmeed voor

Een beeld van een scratch-uitvoering van vorig jaar, met Sytse Buwalda (staand) als een van de solisten.

ARCHIEFFOTO HIELCO KUIPERS

de jubileumeditie in 2013. De Scratch Muziekdagen worden dan gehouden van 16 tot en met 24 februari en zullen in elk geval twee weekenden beslaan. „De zaterdag en zondag zijn altijd populair”, weet Ruigt. „Op doordeweekse dagen zitten mensen toch met werk en school. Met ons feestprogramma komen we volgend jaar aan die wens tegemoet.” Ook verschijnt er een jubileumboek. Daarin wordt uit de

doeken gedaan hoe een studenteninitiatief zich heeft ontwikkeld tot een massaal evenement. De schrijvers van het boek zijn op zoek naar foto's, tekeningen, verhalen of gedichten van deelnemers of bezoekers van de Scratch Muziekdagen. Bij de solisten ontbreekt dit jaar de naam van Sytse Buwalda. De counter-tenor fungeerde altijd als boegbeeld van de Scratch, maar bleek dit jaar al andere concerten te hebben.

Het programma van dit jaar: • **Donderdag 16 februari:** 'Messiah' van Händel onder leiding van Danny Nootboom met als solisten Florian Hilgenkamp, Dave ten Kate, Arco Mandemaker en David Greco. • **Vrijdag 17 februari:** 'Messiah' (jongeren tot 25 jaar) van Händel onder leiding van Paul Valk met als solisten Elvire Beekhuizen, Leandro Marziotte, Rudmer de Vries en Hugo Oliveira.

• **Zaterdag 18 februari:** 'Musical highlights' onder leiding van Martin van der Brugge met als solisten Saskia Schäfer en Sebastiano Zafarana. • **Zondag 19 februari:** 'Mozartprogramma' onder leiding van Hans van der Toorn met als solisten Janny Zomer, Anita Dür, Marten Smeding en Hans Christian Hinz. Scratch Muziekdagen, 16 t/m 19 februari, Leiden, www.scratchmuziekdagen.eu

'De klank is warm'

Het Voorhouts Kamerkoor repeteert voor het jubileumconcert.

FOTO HIELCO KUIPERS

Om toch bepaalde liederen te zingen heeft de dirigent mij, ik ben een alt, bijvoorbeeld gevraagd om tenorpartijen te zingen terwijl die eigenlijk door een echte tenor moeten worden uitgevoerd. Zangers die zich bij ons willen aansluiten moeten noten kunnen lezen een een stemtest doen. Ze zijn van harte welkom. „Het jubileumconcert wordt eenmalig uitgevoerd. Op het programma staat Die Krönungsmesse van Mozart. Die zingen we voor het eerst. Daarnaast zullen we een selectie uit eerdere optredens laten horen, zoals het Stabat Mater van Rheinberger en liederen van Rachmaninov en Debussy.

Onze huidige dirigent, Ilia Belianko, bepaalt ons repertoire in overleg met het bestuur. Hij is onze derde dirigent en inmiddels zes jaar bij ons. Ik denk dat hij ons echt op een hoger plan heeft gebracht. We hebben wat wisselingen onder onze leden gehad, bijvoorbeeld door verhuizingen, maar nu vormen we muzikaal weer een eenheid. Als ik onze koorklank moet omschrijven, zeg ik: die is warm.” Tijdens het jubileumconcert wordt het Voorhouts Kamerkoor instrumentaal begeleid. Lida Witteman: „Wij zingen ook vaak en graag a capella, maar tijdens zo'n jubileumconcert is muzikale begeleiding

natuurlijk extra feestelijk. We kunnen dat niet altijd doen want dat is te duur, maar nu hebben we professionele musici ingehuurd. Zij zullen twee violen, altviool, cello en kistorgel bespelen. De zangsolisten komen uit onze eigen gelederen. Wij hebben een aantal capabele koorzangers die prima solo kunnen zingen, dus die hoeven we niet in te huren en dat vind ik best bijzonder.” **SABINE VAN DEN BERG** Jubileumconcert Voorhouts Kamerkoor, zaterdag 14 april, Dorpskerk, Hoofdstraat 217, Sassenheim. Toegang: 10 euro (kinderen 7,50). Meer informatie: www.voorhoutskamerkoor.nl

Cultuurgebouw in de steigers

DOOR THEO DE WITH
ALPHEN AAN DEN RIJN - Over een paar jaar staat er een nieuw Cultuurgebouw aan het Alphense Thorbeckeplein. Vijf culturele instellingen nemen daar de komende tijd vast een voorschot op. Elke tweede zaterdag van de maanden februari tot en met juni organiseren ze het evenement Cultuurgebouw in de

steigers. Het gaat om de bibliotheek, de streekmuziekschool, de volksuniversiteit, het streekarchief en kunstenaarscollectief Sta-art. Zij nemen over een aantal jaren hun intrek in een nieuw te bouwen Cultuurgebouw. Het pand moet een opperpeper betekenen voor de verpauperde omgeving van het Thorbeckeplein. De partners nemen daarin niet alleen hun intrek, maar

gaan er ook gezamenlijk activiteiten organiseren. Een aantal zaterdagdagen doen ze dat vanuit in de galerie van Sta-art. Op de eerste editie kan morgenmiddag worden genoten van een verhalenverteller, een beeldend kunstenaar en live muziek. Cultuurgebouw in de steigers, zaterdag 11 februari, 14 uur, Sta-art, Hoofdstraat 33, Alphen aan den Rijn.

MUZIEK / RECENSIE

Absurdistische Satie is niet kapot te scheuren

'Wat mijn clownerie betreft... verwacht ik een enorme flop; daar kun je zeker van zijn. Deze fratsenmakerij troost me een beetje en zal mijn manier zijn om een lange neus te maken naar de slechte mensen die onze wereld bevullen' schreef Erik Satie in 1899 aan zijn broer Conrad. Een lange neus maken naar alles wat naar zelfverheerlijking, vette romantiek, theatrale verhevenheid zweemde, daar was Satie dol op. Dat toonde hij in zijn geestige verteltrant, in zijn rancunes jegens Cocteau, Debussy, Ravel, zijn opzichtige kledij. En in zijn controversiële, tegendraadse meesterlijke composities en improvisaties, in z'n excentrieke spitsvondigheid. Nederlands Blazers Ensemble vond een aantal componisten bereid om Satie's pianomuziek te bewerken voor eigen gebruik. Die bewerkingen blijken stuk voor stuk raspaardjes, verbeeld door de geweldige uitvoeringspraktijk van dit ensemble (inclusief violist Peter Brunt, harpist Astrid Haring en accorde-

Nederlands Blazers Ensemble, gehoord: 8-2, Stadsgehoorzaal, Leiden onist Bart Lelivelt). 'Concert in de vorm van een peer' is vernoemd naar een pianowerk van Satie dat niet wordt gespeeld. De Gymnopédie, de Gnossienne in eerste en tweede versie, bewerkt door resp. Vincent van Warmerdam en Micha Hamel, lijken haringen van de feesttent die fijnzinnig, luchthartig, luisterrijk, schetterend, laaiend wordt opgetrokken. Wat Van Warmerdam over zijn bewerking schreef geldt een beetje voor alle werken. 'Met harp en fluit zou het componeren snel klaar zijn, maar nee, ik zat al gauw in een ingewikkeld schema waarin de instrumenten ongemerkt van partij wisselen... om het ensemble te laten klinken als een zacht golvende, langzaam van kleur veranderende windmachine met hier en daar de suggestie van een groove'. Het gevoel dat de blazers organisch verkleuren is er voortdurend. Maar ook het

samenvallen van klankkleuren, vraag- en antwoordspel, afblaffen, schetteren, jazzy hangen in de harmonie of juist het heel eigen timbre doen zegenieren, raakt regelrecht je ziel. Het hele decor speelt mee; de zwartwit film, waarin niets anders gebeurt dan afstoffen en open en dicht schuiven van gordijnen door een schaapecting wezen. Aan begin en eind Prikkebeen-achtige instrumentalist die op hoge benen in slow motion een achterafzaaltje binnenspringen om er na de voorstelling weer (achterstevoeren) uit te komen. Daarboven absurdistische teksten van Satie zelve. In de 'Verscheurde Sarabande' speelt het scheuren van papier een 'functionele' rol. Aanvankelijk scheurt een blazer met de muziek mee om halverwege de beeldig uitzingende melodie met een fikse scheur te smoren. NBE toont in al deze meesterlijke bewerkingen dat Satie niet kapot te scheuren is.

LIDY VAN DER SPEK

In de Leidse regio is de belangstelling voor kunstbeoefening groot. Heilig Vuur volgt regiogenoten die zingen, dansen, fotograferen of op andere wijze actief zijn. Vandaag: Lida Witteman, alt en secretaris bij het Voorhouts Kamerkoor.

„Ik woon al sinds mijn achtste jaar in dit huis in Voorhout. Van jongs af aan doe ik aan muziek. Ik speelde als kind gitaar en bij ons thuis werd ook altijd veel gezongen. Op mijn vijftigste wilde ik piano leren spelen en dat doe ik nog steeds. Ik ga zelfs nog een beetje vooruit. Wel langzaam natuurlijk. Als kind kun je grote sprongen maken, maar als je op oudere leeftijd iets nieuws wil leren, moet je geduldig zijn. Toch kan ik er enorm van genieten. Als ik speel, vergeet ik alles om me heen.” Lida Witteman (62) heeft het Voorhouts Kamerkoor vanaf de oprichting meegemaakt. In april zingt ze mee in het jubileumconcert dat het vijftienjarige koor geeft in de Dorpskerk in Sassenheim. Ze legt uit waarom het jubileumconcert niet gewoon in Voorhout is. „We kiezen graag voor een kerk vanwege de akoestiek. De Bartholomeuskerk in Voorhout is voor ons eigenlijk te groot, omdat we met negentien mensen zingen. Het Kleine Kerkje is weer te klein voor ons pu-

bleik. De kerk in Sassenheim heeft voor ons precies de juiste grootte.” Toen het Voorhouts Kamerkoor vijftien jaar geleden werd opgericht door dirigent Wolfgang Lange was Lida Witteman direct enthousiast. Het dorp kende wel wat (kerk)koren, maar een kamerkoor was er niet. „We mochten gratis repeteren in de kantine van drukkerij Bax in Oosthout. De directeur was getrouwd met een van onze koorleden. Na zijn overlijden mochten we van die nieuwe directie gelukkig in dezelfde ruimte blijven zingen. Eenmaal per week, op woensdagavond tussen acht en tien uur, komen we daar samen.” Het koorlid heeft dat het Voorhouts Kamerkoor zal groeien. Ze legt uit waarom: „Wij hebben te weinig mannenstemmen; slechts twee vaste bassen en tenoren. Onze club bestaat uit vijftien vaste leden. Voor het jubileumconcert hebben zich nog vier projectleden aangemeld. Zij verbinden zich voorlopig alleen voor dit ene concert aan ons, maar blijven wellicht langer.